

Speciālista un pacienta sadarbība fizioterapijas laikā: uz personu vērsta prakses izpēti

Ilze Miķelsone^{1,2}, Lolita Cibule¹

¹ Rīgas Stradiņa universitāte, Rehabilitācijas katedra, Latvija

² Margarītas Kalniņas-Noveičukas fizioterapeita prakse, Latvija

Ievads. Ņemot vērā, ka fizioterapijas profesija šobrīd nostiprinās kopējā veselības aprūpes sistēmā, turklāt aizvien pieaug pieprasījums un piedāvājums pēc šāda veida pakalpojuma, kļūst aktuāli noskaidrot, kā tiek realizēta terapija un kā tiek veidotas attiecības starp fizioterapeitu un pakalpojuma saņēmēju.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Pētījuma mērķis ir noskaidrot, kā uz personu vērsta prakse tiek īstenota fizioterapijas procesā.

Pētījuma dizains ir jaukta tipa secīgs pētījums. Kvantitatīvajā daļā ir aprakstošs šķērsriezuma pētījums; kvalitatīvajā daļā izpratnes izpēti pētījums – fokusa grupas diskusijas fizioterapeitiem un personām, kuras saņēmušas pakalpojumu.

Pētījumā kopumā piedalījās 323 dalībnieki – 115 personas, kuras saņēmušas fizioterapijas pakalpojumu, un 208 fizioterapeiti. vispirms notika kvantitatīvo datu ieguve, izmantojot Terapeitiskās alianses aptaujas (*The Helping Alliance Questionnaire, HAQ-II; Luborsky et al., 1996*) fizioterapeitu un pakalpojuma saņēmēju versijas. Pētījuma otrajā posmā notika fokusa grupu diskusijas fizioterapeitiem un personām, kuras saņēmušas pakalpojumus.

Rezultāti. Vairākumā gadījumu abu pētījumā iesaistīto grupu dalībnieki savstarpējās terapeitiskās attiecības vērtēja kā labas. Pacienti / klienti uzrādīja augstākus novērtējuma rādītājus nekā fizioterapeiti, parādot statistiski būtiskas atšķirības 16 jautājumu vērtējumos no 19 ($p < 0,05$). Fokusa grupu diskusijās iegūtā padziļinātā informācija par pacientu / klientu un fizioterapeitu izpratni par sadarbību terapijas laikā liecina par to, ka abu diskusiju grupu dalībnieki labāk izprata un skaidroja fizioterapeita profesionālās vērtības, bet parādīja mazāku izpratni par pacienta / klienta lomu un līdzdalību terapijā. Fizioterapeitu un pakalpojuma saņēmēju sadarbība terapeitisko attiecību laikā ir vairāk autoritatīva nekā uz personu vērsta.

Secinājumi. Lai iegūtu pilnvērtīgu un plašu informāciju par uz personu vērsta prakses iekļaušanu fizioterapijā, kā pētījuma dizains tika izvēlēts secīgs skaidrojošs jaukta tipa pētījums, un, lai precīzāk šo rezultātus atspoguļotu, secinājumu veidošanai tika integrēti galvenie rezultāti no abām pētījuma daļām.

Pētījuma rezultāti ļauj secināt, ka, lai gan kvantitatīvās daļas rezultāti parāda labu sadarbību starp fizioterapeitu un pacientu / klientu, tomēr diskusijās iegūtie rezultāti norāda uz to, ka abu grupu dalībnieki nepilnīgi izprot un raksturo uz personu vērstu praksi un tā netiek pilnvērtīgi īstenota fizioterapijā.